

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

18. července 2013*

„Kasační opravný prostředek — Kartelové dohody — Trh s butadienovým kaučukem a styren-butadienovým kaučukem vyrobeným emulzní polymerizací — Stanovování cílových cen, rozdělení zákazníků dohodami o nezasahování a vyměňování obchodních informací — Přičitatelnost protiprávního jednání — Posuzovací pravomoc Komise — Násobící koeficient použitý za účelem odrazení — Rovné zacházení“

Ve věci C-499/11 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 26. září 2011,

The Dow Chemical Company, se sídlem v Midlandu, Michigan (Spojené státy americké),

Dow Deutschland Inc., se sídlem v Schwalbachu (Německo),

Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH, se sídlem v Schwalbachu,

Dow Europe GmbH, se sídlem v Horgenu (Švýcarsko),

zastoupené D. Schroederem a T. Kuhnem, Rechtsanwälte, a T. Grafem, advokat,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

příčemž další účastníci řízení je:

Evropská komise, zastoupená M. Kellerbauerem a V. Bottkou, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, M. Berger (zpravodajka), A. Borg-Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. ledna 2013,

* Jednací jazyk: angličtina.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem společnosti The Dow Chemical Company (dále jen „Dow Chemical“), Dow Deutschland Inc. (dále jen „Dow Deutschland“), Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH (dále jen „Dow Deutschland Anlagengesellschaft“) a Dow Europe GmbH (dále jen „Dow Europe“, a všechny tyto společnosti celkově „Dow“) navrhují zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 13. července 2011, Dow Chemical a další v. Komise, (T 42/07, Sb. rozh. s. II-4531, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Tribunál částečně zamítl jejich žalobu směřující ke zrušení rozhodnutí Komise C(2006) 5700 final ze dne 29. listopadu 2006 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/F/38.638 – Butadienový kaučuk a styren-butadienový kaučuk vyrobený emulzní polymerizací) (dále jen „sporné rozhodnutí“), zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká společnosti Dow Chemical, a snížení výše pokuty, která byla uložena Dow.

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

- 2 Dne 20. prosince 2002 Bayer AG (dále jen „Bayer“) navázala kontakt s útvary Evropské komise a vyjádřila přání spolupracovat na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3, dále jen „oznámení o shovívavosti“), pokud jde o butadienový kaučuk (dále jen „BK“) a styren-butadienový kaučuk vyrobený emulzní polymerizací (dále jen „SBK“), syntetické kaučuky používané především při výrobě pneumatik.
- 3 Dne 16. října 2003 se Dow Deutschland a Dow Deutschland Anlagengesellschaft sešly s útvary Komise a vyjádřily přání spolupracovat podle oznámení o shovívavosti. Dne 4. března 2005 byla Dow Deutschland informována o záměru Komise snížit jí pokutu o 30 až 50 %.
- 4 Dne 7. června 2005 zahájila Komise řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“), týkající se trhu s BK a SBK. První oznámení námitek (dále jen „první oznámení“) Komise zaslala i Dow.
- 5 Dne 6. dubna 2006 Komise přijala druhé oznámení námitek (dále jen „druhé oznámení“).
- 6 Dne 29. listopadu 2006 správní řízení skončilo přijetím sporného rozhodnutí. Podle článku 1 tohoto rozhodnutí Dow a ostatní podniky, kterým bylo určeno uvedené rozhodnutí, totiž Bayer, Versalis SpA, původně Polimeri Europa SpA a Eni SpA (dále společně jen „Eni“), Shell Petroleum NV, Shell Nederland BV a Shell Nederland Chemie BV (dále společně jen „Shell“), Unipetrol a.s., Kaučuk a.s. (dále jen „Kaučuk“) a Trade-Stomil sp. z o.o. (dále jen „Stomil“), porušily článek 81 ES a článek 53 Dohody o EHP tím, že se podílely na jediné a trvající dohodě, v jejímž rámci bylo dohodnuto stanovování cílových cen, rozdělení zákazníků dohodami o nezasahování a vyměňování citlivých informací týkajících se cen, soutěžitelů a zákazníků v odvětvích BK a SBK.
- 7 Zjištěná doba trvání protiprávního jednání byla od 1. července 1996 do 28. listopadu pro Dow Chemical, od 1. července 1996 do 27. listopadu 2001 pro Dow Deutschland, od 22. února 2001 do 28. února 2002 pro Dow Deutschland Anlagengesellschaft a od 26. listopadu 2001 do 28. listopadu 2002 pro Dow Europe.

- 8 Podle bodů 16 až 21 odůvodnění sporného rozhodnutí, pokud jde o období, během něhož se Dow podílela na dotčeném protiprávním jednání, byly Dow Deutschland, Dow Deutschland Anlagengesellschaft a Dow Europe zcela kontrolovány, přímo nebo nepřímo, společností Dow Chemical.
- 9 Pokud jde o pokutu uloženou sporným rozhodnutím, byla stanovena podle sdělení Komise nazvaného „Pokyny o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 [UO]“ (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 171, dále jen „pokyny“).
- 10 Komise tak nejprve považovala spáchané protiprávní jednání za „velmi závažné“ a určila výchozí částku pro výpočet pokuty tím, že stanovila rozdíl podle tržeb z prodeje BK a SBK každého z dotčených podniků v průběhu roku 2001. Pokud jde o Dow, prodeje BK a SBK podle bodu 469 odůvodnění sporného rozhodnutí dosahovaly 126,936 milionu eur za rok 2001. Vzhledem k této částce byla Dow podle tržeb z prodejů BK a SBK zařazena do druhé kategorie podniků zapojených do uvedeného protiprávního jednání. Na tomto základě Komise stanovila základní částku pokuty uložené Dow na 41 milionu eur.
- 11 Poté Komise použila násobící koeficienty za účelem odrazení, odstupňované podle světového obratu, jehož dosáhly dotčené podniky v roce 2005. Jelikož se domnívala, že nemá být použito žádného násobícího koeficientu vůči společnosti Stomil, jejíž obrat činil 38 milionů eur, ani společnosti Kaučuk, jejíž obrat činil 2,718 miliard eur, uplatnila Komise násobící koeficienty ve výši 1,5 na společnost Bayer, 1,75 na Dow, 2 na Eni, jakož i 3 na Shell, jejichž obrat činil 27,383 miliard eur, respektive 37,221 miliard eur, 73,738 miliard eur a 246,549 miliard eur.
- 12 Kromě toho, pokud jde o společnost Dow Chemical, byla výchozí částka pro výpočet pokuty zvýšena o 50 % z důvodu zejména účasti této společnosti na dotčeném protiprávním jednání během období šesti let a čtyř měsíců. Co se týče společnosti Dow Deutschland, činilo toto zvýšení 40 %. Společnostem Dow Deutschland Anlagengesellschaft a Dow Europe byla pokuta zvýšena o 10 %, což odpovídalo době trvání jejich účasti na kartelové dohodě.
- 13 Konečně jelikož se Komise domnívala, že Dow byla druhým podnikem, který se v souladu se sdělením o shovívavosti obrátil na Komisi, a prvním podnikem splňujícím podmínky uvedené v bodě 21 tohoto sdělení, přiznala jí Komise 40 % snížení výše pokuty, která by Dow byla uložena, pokud by při šetření nespolupracovala.
- 14 V důsledku toho Komise v čl. 2 písm. b) sporného rozhodnutí uložila společnosti Dow Chemical pokutu ve výši 64,575 milionu eur, z toho 60,27 milionu eur společně a nerozdílně s Dow Deutschland, jakož i 47,355 milionu eur společně a nerozdílně s Dow Deutschland Anlagengesellschaft a Dow Europe.

Žaloba k Tribunálu a napadený rozsudek

- 15 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 16. února 2007 podala Dow žalobu proti spornému rozhodnutí směřující, co se týče společnosti Dow Chemical, ke zrušení tohoto rozhodnutí v rozsahu, v němž bylo určeno této společnosti; co se týče společnosti Dow Deutschland, ke zrušení článku 1 uvedeného rozhodnutí, v rozsahu ve kterém konstatuje, že Dow Deutschland porušila články 81 ES a 53 EHP v období od 1. července 1996, a, pokud jde o všechny žalobkyně – v případě společnosti Dow Chemical podpůrně -, k podstatnému snížení výše pokuty, která jim byla uložena.

- 16 Mimoto všechny žalobkyně Tribunál žádaly, aby zaprvé Komisi uložil povinnost nést veškeré náklady a výdaje, které vynaložily v souvislosti s danou věcí, a náklady, které vynaložily za účelem zřízení bankovní záruky, která po dobu řízení o uvedené žalobě před Tribunálem pokrývala výši pokuty, jež jim byla sporným rozhodnutím uložena, a za druhé přijal jakákoli další opatření, která uzná za vhodná.
- 17 Jako první důvod žaloby Dow uvedla protiprávní přičtení protiprávního jednání společnosti Dow Chemical. Druhý žalobní důvod vycházel z nesprávného stanovení doby trvání účasti společnosti Dow Deutschland na protiprávním jednání. Třetí žalobní důvod, rozdělený na dvě části, vycházel z nesprávného stanovení výše pokut uložených Dow.
- 18 Tribunál zamítl první žalobní důvod v plném rozsahu jako neopodstatněný. V tomto ohledu zejména rozhodl, v bodech 74 a 75 napadeného rozsudku, že Dow Chemical je „společností zastřešující danou skupinu“ a že „není zpochybňováno, že kontroluje, byť nepřímou, veškerý kapitál společností, které se přímo podílely na protiprávním jednání“. Kromě toho se domníval, že „přičtení protiprávního jednání mateřské společnosti je možností ponechanou na posouzení Komise“ a „že pouhá skutečnost, že Komise ve své dřívější rozhodovací praxi dospěla k názoru, že okolnosti určitého případu neodůvodňují, aby chování dceřiné společnosti bylo přičteno její mateřské společnosti, neznamená, že je povinna učinit stejný závěr i v pozdějším rozhodnutí“.
- 19 V bodě 76 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že „[s]kutečnost, že Dow Chemical údajně byla v důsledku toho, že jí bylo určeno [sporné] rozhodnutí, bezdůvodně poškozena, nemůže zpochybnit legitimitu tohoto rozhodnutí“. Konečně pokud jde o tvrzený nedostatek odůvodnění, Tribunál v bodě 77 napadeného rozsudku připomenul, že „[p]ožadavek uvést odůvodnění musí být posuzován podle okolností případu“ a že „[n]ení požadováno, aby odůvodnění vylíčilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku [296 SFEU], musí být posuzována s ohledem nejen na znění dotčeného aktu, ale také s ohledem na kontext, v němž byl daný akt přijat“. Komise přitom „v bodech 333 až 338 a 340 až 364 odůvodnění [sporného] rozhodnutí jasně uvedla posuzované skutečnosti, které jí v projednávaném případě umožnily vyvodit odpovědnost Dow Chemical“ (viz bod 79 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 20 Ohledně žalobního důvodu se Tribunál domníval, že Komise v případě Dow Deutschland neprokázala právně dostačujícím způsobem existenci skutečností zakládajících protiprávní jednání v období od 1. července do 2. září 1996.
- 21 Pokud jde o třetí žalobní důvod, Tribunál nejprve v bodech 123 a 124 napadeného rozsudku připomenul, že „individuální příspěvek každého podniku, ve smyslu jeho skutečné hospodářské schopnosti, k úspěchu kartelové dohody je třeba odlišit od skutečného dopadu protiprávního jednání zmiňovaného v bodě 1 A prvním pododstavci pokynů“, a že „i v případě, že neexistuje měřitelný skutečný dopad protiprávního jednání, může Komise v souladu s bodem 1 A třetím, čtvrtým a šestým pododstavcem pokynů a poté, co kvalifikovala protiprávní jednání jako méně závažné, závažné nebo velmi závažné, rozhodnout, že dotyčné podniky odliší“.
- 22 Dále v bodech 126 a 127 byl Tribunál toho názoru, že „Dow v každém případě nezpochybňuje protiprávní cíl kartelové dohody, který je zmíněn v [e sporném] rozhodnutí“, a že „Komise tedy nepochybila, když shledala, že dotčená jednání jsou ze své podstaty velmi závažná, aniž zohlednila skutečný dopad protiprávního jednání na trh“. Kromě toho Komise „v bodě 462 odůvodnění [sporného] rozhodnutí jednoznačně uvedla, že pro účely stanovení výše pokut nezohlední skutečný dopad protiprávního jednání na trh“.
- 23 Pokud jde o tvrzené porušení práva společnosti Dow být vyslechnuta, Tribunál v bodě 128 napadeného rozsudku rozhodl, že „Komise splní svou povinnost dodržet právo podniků být vyslechnuty, jestliže v oznámení námitek výslovně uvede, že bude zkoumat, zda je dotčným podnikům třeba uložit pokuty, a uvede-li hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty“.

V projednávaném případě Komise „pro účely stanovení závažnosti protiprávního jednání nezohlednila dopad kartelové dohody na trh (bod 462 odůvodnění [sporného] rozhodnutí)“. Podle Tribunálu „za těchto podmínek nemohlo v této souvislosti dojít k žádnému porušení práva Dow být vyslechnuta“.

- 24 Pokud jde o protiprávní použití násobícího koeficientu za účelem odrazení, jehož se Dow dovolává v rámci sedmé části třetího žalobního důvodu, Tribunál došel v bodě 146 napadeného rozsudku k závěru, že „se opírá o argumenty uváděné v rámci prvního žalobního důvodu“ a že „[j]elikož je třeba první žalobní důvod zamítnout jako neopodstatněný, je v důsledku toho namístež jako neopodstatněnou zamítnout i sedmou část třetího žalobního důvodu [...]“.
- 25 Kromě toho Tribunál v bodech 147 a 149 napadeného rozsudku připomenul, že „je nezbytné brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou schopnost způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména pak spotřebitelům, a určit výši pokuty na úrovni, která zajistí její dostatečně odrazující účinek (bod 1 A čtvrtý pododstavec pokynů)“ a že „[t]o vyžaduje, aby částka pokuty byla upravena tak, aby zohlednila zamýšlený dopad na podnik, kterému je uložena“. V bodě 150 napadeného rozsudku Tribunál dodal, že v tomto kontextu je relevantní zvláště „zohlednění celkového obratu jednotlivých podniků, které se účastnily kartelové dohody, za účelem stanovení výše pokuty“.
- 26 Podle Tribunálu nebylo zjištěno ani porušení zásady rovného zacházení. V tomto ohledu v bodě 153 napadeného rozsudku rozhodl, že „Dow přitom nezpochybňuje údaje o obratu, které Komise uvádí v [e sporném] rozhodnutí“ a „[z]ejména [...], že v roce 2005 byla podnikem větším než Bayer a menším než EniChem [totiž, podle definice tohoto pojmu v bodě 36 odůvodnění sporného rozhodnutí, všech společností držených Eni SpA]“. „Je tedy logické a objektivně odůvodněné, aby násobící koeficient použitý za účelem odrazení při výpočtu pokut ukládaných Dow byl vyšší než koeficient použitý při výpočtu pokuty ukládané Bayer a nižší než koeficient použitý při výpočtu pokuty ukládané EniChem“.
- 27 Tribunál došel v bodě 154 napadeného rozsudku k závěru, že „[jelikož] světový obrat Bayer za rok 2005 dosáhl hodnoty 27,383 miliard eur a světový obrat Dow hodnoty 37,221 miliard eur (tedy hodnoty o 35,93 % vyšší než Bayer) [...], nemůže skutečnost, že násobící koeficient použitý na pokutu pro Dow byl oproti koeficientu použitému při stanovování výše pokuty pro Bayer zvýšen o 16,66 % (1,75 proti 1,5), představovat porušení zásady rovného zacházení“. Podle Tribunálu totiž „z [e sporného] rozhodnutí vyplývá, že při výpočtu násobícího koeficientu použitého vůči Dow byl východiskem koeficient použitý vůči Bayer, a nikoli koeficient použitý vůči EniChem či Shell“. Tribunál rovněž zdůraznil, že „Komise disponuje při stanovování výše pokuty prostorem pro uvážení a že nemá povinnost používat přesný matematický vzorec“.
- 28 Konečně se Tribunál v bodě 155 napadeného rozsudku domníval, že „Dow nepředkládá žádnou konkrétní skutečnost, na jejímž základě by bylo možné dospět k závěru, že násobící koeficient použitý vůči ní je nepřiměřený vzhledem k závažnosti protiprávního jednání a k sledovanému cíli, jímž je zajištění odrazující úrovně pokut“.
- 29 Tribunál došel k závěru, že je třeba druhému žalobnímu důvodu vznesenému společnostmi Dow Deutschland vyhovět a zrušit článek 1 napadeného rozhodnutí v rozsahu, ve kterém konstatuje, že její účast na dotčeném protiprávním jednání započala dne 1. července 1996, nikoli 2. září 1996. Tribunál však měl za to, že není třeba snížit výši uložené pokuty. Zamítl všechny ostatní žalobní důvody vznesené ze strany Dow. V rozsahu, v němž tyto poslední žalobní důvody byly předloženy na podporu návrhových žádání směřujících ke změně výše pokuty, zamítl je Tribunál jako neopodstatněné. Totéž platí, co se týče návrhových žádání předložených Dow směřujících k uložení Komisi náhrady nákladů řízení.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 30 Dow Chemical navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž zamítl její návrh na zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, ve kterém se toto rozhodnutí týká Dow Chemical, a
 - zrušil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká Dow Chemical.
- 31 Všechny navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž zamítl jejich návrh na podstatné snížení výše pokuty, která jim byla uložena;
 - podstatně snížil pokutu, kterou jim Komise uložila, a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení a přijal veškerá opatření, která uzná za vhodná.
- 32 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravný prostředek, a
 - uložil Dow náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 33 Na podporu svých návrhových žádání Dow uvádí čtyři důvody kasačního opravného prostředku. Podle prvního důvodu kasačního opravného prostředku se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když zaprvé usoudil, že Komise není povinna odpovídajícím způsobem využít své posuzovací pravomoci, a zadruhé když posuzovací pravomoc Komise při určování odpovědnosti společnosti Dow Chemical nepodrobil soudnímu přezkumu v plné jurisdikci. Podle druhého důvodu kasačního opravného prostředku se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v souvislosti se základními částkami pokuty uplatnil rozdílné zacházení. Podle třetího důvodu kasačního opravného prostředku se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když potvrdil, že Komise byla oprávněna zohlednit obrat společnosti Dow Chemical. Podle čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když potvrdil, že násobitel pro účely odrazení nebyl Komisí uplatněn diskriminačně.

K prvnímu důvodu, vycházejícímu v podstatě ze skutečnosti, že přezkum Tribunálu ohledně způsobu, jakým Komise vykonala svou posuzovací pravomoc za účelem konstatování odpovědnosti společnosti Dow Chemical, je stížen nesprávnými právními posouzeními

Argumentace účastnic řízení

- 34 V prvním důvodu kasačního opravného prostředku Dow tvrdí, že když Tribunál, zamítl první žalobní důvod vznesený na podporu žaloby v prvním stupni, dopustil se nesprávného právního posouzení zaprvé tím, že usoudil, že Komise není povinna odpovídajícím způsobem vykonat svou posuzovací pravomoc, a zadruhé tím, že posuzovací pravomoc Komise při určování odpovědnosti společnosti Dow Chemical nepodrobil soudnímu přezkumu v plné jurisdikci. Tribunál údajně pouze rozhodl, že Komise byla oprávněna vyvodit odpovědnost Dow Chemical, aniž by zkoumala otázku, zda a jak Komise vykonala svou posuzovací pravomoc.

- 35 Dow upřesňuje, že ve své žalobě v prvním stupni uvedla, že Komise nezávažila argumenty týkající se odpovědnosti Dow Chemical a že sporné rozhodnutí nebylo v tomto ohledu odůvodněno. Podle společnosti Dow musí Komise při přijímání diskrečního rozhodnutí zohlednit veškeré právní a skutkové okolnosti a zvláště je vázána povinností uvést odůvodnění. V bodě 362 odůvodnění sporného rozhodnutí se Komise omezila na uvedení obecné politiky spočívající v přiřítání odpovědnosti za dotyčné protiprávní jednání k tíži mateřské společnosti podniku, který se na protiprávním jednání podílel, a na zamítnutí argumentů Dow jakožto argumentů „výslovně politické povahy“.
- 36 Tím, že Komise usoudila, že nemá povinnost objasňovat výběr adresátů svého rozhodnutí, nezohlednila podle Dow skutečnost, že zaslání rozhodnutí Dow Chemical tuto společnost vystavilo riziku, že proti ní bude vedeno neodůvodněné řízení o náhradu škody ve Spojených státech, což vzhledem k jejímu postavení jako žadatele o shovívavost není slučitelné s politikou Komise v oblasti shovívavosti, jelikož takový postup vede k odrazení společností od žádání o shovívavost. Podle názoru Dow Komise každopádně ve sporném rozhodnutí nevyvětlila, proč tyto faktory nevězala v úvahu.
- 37 Dow zdůrazňuje, že Komise není omezena obecnou politikou, jako je politika uvedená v bodě 362 odůvodnění sporného rozhodnutí, a že existuje mnoho rozhodnutí, ve kterých Komise nevyvodila odpovědnost mateřské společnosti, ačkoli mateřská společnost vlastnila 100 % kapitálu dceřině společnosti, která se dopustila protiprávního jednání.
- 38 Podle Dow Tribunál rovněž rozhodl nesprávně v bodě 76 napadeného rozsudku, že „skutečnost, že Dow Chemical údajně byla bezdůvodně poškozena v důsledku toho, že jí bylo určeno [sporné] rozhodnutí, nemůže zpochybnit legalitu tohoto rozhodnutí, neboť Komise [...] mohla přiřítit odpovědnost za dotčené protiprávní jednání společnosti Dow Chemical“. Přestože Tribunál v bodě 75 napadeného rozsudku rozhodl, že Komise měla právo určit sporné rozhodnutí společnosti Dow Chemical, protože „přiřítání protiprávního jednání mateřské společnosti je možností ponechanou na posouzení Komise“, neověřil, zda Komise skutečně vykonala svou diskreční pravomoc, a pokud ano, zda tak učinila, aniž se dopustila nesprávného právního posouzení nebo zjevně nesprávného posouzení.
- 39 Dow tvrdí, že ve skutečnosti neexistuje žádná obecná politika spočívající v přiřítání odpovědnosti mateřské společnosti a její obava být vystavena riziku neodůvodněného řízení o náhradu škody ve Spojených státech není „výslovně politické povahy“. Body odůvodnění sporného rozhodnutí, na které Tribunál odkazuje v bodě 79 napadeného rozsudku se podle Dow netýkají důvodů, které Komisi vedly k tomu, že Dow Chemical považovala za odpovědnou za protiprávní jednání jejích dceřiných společností. Tím, že Tribunál nezkoumal a neposoudil nedostatek odůvodnění sporného rozhodnutí, dopustil se nesprávného právního posouzení.
- 40 Dow na jednání předložila dokument obsahující některé právní informace týkající se řádného výkonu diskreční pravomoci vnitrostátními orgány v německém, španělském, italském a rakouském právu.
- 41 Podle Komise není projednáváný důvod opodstatněný. Domnívá se, že Tribunál plně vykonal svou pravomoc soudního přezkumu. Je ustálenou judikaturou, že Tribunál nemá povinnost poskytnout vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu. Podnik, který poruší pravidla Smlouvy o FEU, nemá podle Komise žádné právo očekávat, že Komise bude zvažovat pro a proti, pokud mu přiřítá odpovědnost za jeho protiprávní jednání. Mimoto nebezpečí, že se pachatel vystaví občanskoprávní žalobě, je obecně žádoucím důsledkem, pokud jednal protiprávně.
- 42 Kromě toho Komise požaduje, aby Soudní dvůr nezohlednil dokument předložený společností Dow, týkající se jiných vnitrostátních práv v oblasti výkonu diskreční pravomoci, z důvodu pozdního předložení tohoto dokumentu.

Závěry Soudního dvora

- 43 Nejprve je třeba konstatovat, že podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101 SFEU a 102 SFEU] (Úř. věst. L 1, s. 1) Komise „může“ rozhodnutím uložit podnikům pokuty, pokud se úmyslně nebo z nedbalosti dopouštějí jednání v rozporu s článkem 101 SFEU.
- 44 Z tohoto ustanovení zaprvé vyplývá, že Komise má určitý prostor pro uvážení, pokud jde o rozhodnutí, zda uloží či neuloží pokutu podniku, který se dopustil takového protiprávního jednání, a zadruhé, že se případné meze této posuzovací pravomoci přiznané Komisi řídí výlučně unijním právem, jelikož čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 neobsahuje žádný odkaz na práva členských států.
- 45 V důsledku toho je v projednávané věci třeba konstatovat, že syntéza judikatury několika vnitrostátních soudů obsažená v dokumentu, který Dow předložila Soudnímu dvoru na jednání, je zjevně irelevantní, aniž je třeba rozhodnout o otázce, zda předložení tohoto dokumentu ze strany Dow bylo či nebylo opožděné.
- 46 Pokud jde o meze posuzovací pravomoci Komise v oblasti práva hospodářské soutěže podle unijního práva, je tento orgán podle čl. 105 odst. 1 SFEU povinen dbát na provádění zásad stanovených zejména článkem 101 SFEU, jak to Komise správně uvedla na jednání.
- 47 Mezi tyto zásady nesporně patří ukládání pokut na základě čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 podnikům, které uzavřely protisoutěžní dohodu, takže Komise, pokud výjimečně rozhodne pokutu podniku neuložit, ačkoli porušil pravidla hospodářské soutěže Evropské unie, musí toto rozhodnutí založit na objektivních důvodech, které mohou takovou odchylku od zásad článku 101 SFEU odůvodnit. Takový objektivní důvod může představovat zejména okolnost, že Komise v konkrétním případě není schopna prokázat právně dostačujícím způsobem, že mateřská společnost vykonávala rozhodující vliv na svou dceřinou společnost, která byla přímo zapojena do protiprávního jednání, přičemž tento důkaz je ostatně podle ustálené judikatury značně usnadněn v případě, kdy mateřská společnost vlastní 100 % kapitálu své dceřiné společnosti (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, Sb. rozh. s. I-8237, bod 60, jakož i citovaná judikatura).
- 48 V tomto ohledu je totiž třeba připomenout, že podle ustálené judikatury možnost uložit pokutu mateřské společnosti za jednání její dceřiné společnosti, která se přímo podílela na porušení unijního práva hospodářské soutěže, předpokládá zaprvé, že uvedená dceřiná společnost neurčuje své jednání na trhu samostatně, nýbrž v podstatě uplatňuje pokyny své mateřské společnosti, zvláště s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby, které spojují tyto dvě právní entity, a zadruhé že tomu tak je proto, že v takové situaci jsou mateřská společnost a její dceřiná společnost součástí téže hospodářské jednotky a ve smyslu judikatury tudíž tvoří jeden podnik (viz zejména výše uvedený rozsudek Akzo Nobel a další v. Komise, body 58 a 59, jakož i citovaná judikatura).
- 49 Rovněž jelikož mateřská společnost a její dceřiná společnost tvoří podle hypotézy uvedené v předcházejícím bodě jediný podnik, použije se povinnost dbát při rozhodování o uložení či neuložení pokuty na provádění zásad stanovených zejména v článku 101 SFEU, kterou má Komise podle čl. 105 odst. 1 SFEU, stejným způsobem, pokud jde o dotčenou mateřskou společnost nebo majetek její dceřiné společnosti. Jak Soudní dvůr již rozhodl, neexistuje „přednost“, pokud jde o uložení pokuty Komisí jedné nebo druhé z těchto společností (viz obdobně rozsudek ze dne 24. září 2009, Erste Group Bank a další v. Komise, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Sb. rozh. s. I-8681, body 81 a 82).
- 50 Kromě toho je jednou ze zásad uvedených v bodě 46 tohoto rozsudku skutečnost, že Komise, pokud uplatní na kartelovou dohodu zvláštní metodu pro určení odpovědnosti mateřských společností, které viní z protiprávního jednání jejich dceřiných společností, musí s výjimkou zvláštních okolností

vycházet ze stejných kritérií v případě všech těchto mateřských společností (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. července 2012, *Alliance One International a Standard Commercial Tobacco v. Komise a Komise v. Alliance One International a další*, C-628/10 P a C-14/11 P, body 57 a 59).

- 51 V důsledku toho byla v projednávané věci Komise oprávněna neuložit pokutu rovněž společnosti Dow Chemical pouze v případě existence objektivních důvodů, které mohou odůvodnit odchylku od zásad uvedených v článku 101 SFEU, a pokud takové rozhodnutí nevedlo k přednostnímu zacházení se společností Dow Chemical v porovnání s dalšími mateřskými společnostmi zapojenými do dotčeného protiprávního jednání. V projednávaném případě je třeba konstatovat, že tyto podmínky nebyly v případě Komise splněny.
- 52 Zprvce totiž pouhá skutečnost, že společnosti Dow Chemical hrozí řízení o náhradu škody ve Spojených státech, jasně nemůže být důvodem, aby Komise této společnosti neuložila pokutu. Riziko řízení o náhradu škody se týká stejným způsobem rovněž dceřiných společností Dow Chemical i všech společností, kterým bylo určeno sporné rozhodnutí. Toto riziko je věcně spojeno pouze se skutečností, že Dow Chemical byla zapojena do protisoutěžního jednání, a nikoli se skutečností, že Komise formálně toto jednání konstatovala.
- 53 Na druhé straně tvrzení, podle něhož v případě Dow Chemical může k takovému řízení o náhradu škody dojít ve Spojených státech, jelikož Dow Chemical tam má své sídlo, není v tomto ohledu zjevně relevantní.
- 54 Zadruhé ze sporného rozhodnutí vyplývá, že Komise zjistila odpovědnost všech mateřských a zastřešujících společností skupin zapojených do dotčeného protiprávního jednání v rozsahu, v němž vlastnily 100 % nebo téměř 100 % kapitálu svých dceřiných společností, aniž ověřila, zda by určení sporného rozhodnutí těmito společnostem vedlo k hospodářským škodám přesahujícím škodu vlastní samotnému zaplacení uložené pokuty. Komise tudíž nemohla zohlednit takové škody tvrzené pouze, pokud jde o společnost Dow Chemical, aniž porušila zásadu rovného zacházení.
- 55 Z toho vyplývá, že Tribunál právem rozhodl v bodě 76 napadeného rozsudku, že Komise byla oprávněna přičíst odpovědnost za dotčené protiprávní jednání společnosti Dow Chemical.
- 56 Závěrem, pokud jde o údajný nedostatek odůvodnění rozsudku napadeného v tomto ohledu, je třeba připomenout, že Soudní dvůr podle ustálené judikatury neukládá Tribunálu povinnost poskytnout vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu a že odůvodnění Tribunálu může být tedy implicitní za podmínky, že umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, proč Tribunál neuznal jejich argumenty, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat svůj přezkum (viz zejména usnesení ze dne 13. prosince 2012, *Alliance One International v. Komise*, C-593/11 P, bod 28 a citovaná judikatura).
- 57 Tribunál v projednávané věci v bodech 74 až 80 napadeného rozsudku zkoumal otázky týkající se případného pochybení při výkonu posuzovací pravomoci Komise a nedostatku odůvodnění v tomto kontextu. Pokud jde o meritum tohoto důvodu, Tribunál výslovně v bodě 76 uvedeného rozsudku rozhodl, že „skutečnost, že Dow Chemical údajně byla v důsledku toho, že jí bylo určeno [sporné] rozhodnutí, bezdůvodně poškozena, nemůže zpochybnit legalitu tohoto rozhodnutí“. Pokud jde o požadavek povinnosti Komise uvést odůvodnění, Tribunál v bodě 79 napadeného rozsudku odkázal na body 333 až 338 a 340 až 364 sporného rozhodnutí a konstatoval, že v nich Komise jasně určila posuzované skutečnosti, které jí umožnily dojít k závěru o odpovědnosti Dow Chemical.
- 58 Přestože se toto odůvodnění napadeného rozsudku zdá stručné v rozsahu, v němž se týká otázky, zda Komise vzhledem k případnému riziku řízení o náhradu škody ve Spojených státech hrozícímu společnosti Dow Chemical neměla dojít k závěru o její odpovědnosti ve sporném rozhodnutí, nic to

nemění na tom, že této společnosti umožnila zjistit, že Tribunál sdílí postoj Komise, uvedený zejména v bodě 362 sporného rozhodnutí, podle něhož tento argument „výslovně politické“ povahy nemohl v tomto ohledu zpochybnit legitimitu sporného rozhodnutí.

- 59 Vzhledem k těmto skutečnostem není napadený rozsudek stížen ani nesprávným právním posouzením ani nedostatkem odůvodnění v tomto kontextu, a není ani v rozporu s článkem 47 Listiny, jak Dow uvedla na jednání.
- 60 Vzhledem k tomu, že žádný z argumentů Dow předložených na podporu prvního důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněný, je tedy tento důvod třeba zamítnout.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, které se týkalo rozdílného zacházení uplatněného v souvislosti se základními částkami pokuty

Argumentace účastnic řízení

- 61 Na podporu svého druhého důvodu kasačního opravného prostředku Dow uvádí, že Komise zacházela se základními částkami pokut rozdílně, přičemž v bodě 466 odůvodnění sporného rozhodnutí tvrdila, že je třeba zohlednit „konkrétní váhu každého podniku, a tím i skutečný dopad jeho protiprávního chování na hospodářskou soutěž“, přičemž zároveň prohlásila v bodě 462 odůvodnění tohoto rozhodnutí, že tento skutečný dopad na trh Evropského hospodářského prostoru (EHP) nelze změřit a že Komise „pro účely stanovení výše pokut v projednávaném případě nezohlední dopad na trh“, což je údajně ve vzájemném rozporu.
- 62 Kromě toho Dow tvrdí, že Komise neposoudila skutečný dopad kartelové dohody na trh, přestože jej lze změřit. Podle Dow ani neodhadla pravděpodobnost takového dopadu ani neprokázala provedení dotčeného protiprávního jednání. Navíc Komise údajně porušila právo společnosti Dow být vyslechnuta tím, že jí neposkytla příležitost vyjádřit se ke způsobu, jakým Komise zamýšlela zohlednit skutečný dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž.
- 63 Dow uvádí, že Tribunál zamítl tyto argumenty tím, že v bodě 124 napadeného rozsudku uvedl, že „i v případě, že neexistuje měřitelný skutečný dopad protiprávního jednání, může [Komise] v souladu s bodem 1 A třetím, čtvrtým a šestým pododstavcem pokynů [...] rozhodnout, že dotyčné podniky odliší“. Podle Dow však v případě neexistence konkrétního dopadu na trh nemůže dojít k žádnému skutečnému dopadu na hospodářskou soutěž a tudíž Komise ani nemůže tento dopad zohlednit ke stanovení rozdílu v určení základních částek pokut. V tomto ohledu Komise tím, že vzala zpět první oznámení, a poté vydala druhé oznámení, které nepojednávalo ani o konkrétním dopadu na trh ani o skutečném dopadu na hospodářskou soutěž, rovněž porušila právo Dow být vyslechnuta.
- 64 Podle Dow proto nemůže základní částka pokuty stanovená pro navrhovatelky přesáhnout základní částku, která byla stanovena pro ostatní dotčené podniky a musí tak být omezena na 5,5 milionu eur, což vede k výši pokuty 8 662 500 eur pro Dow Chemical, 8 085 000 eur pro Dow Deutschland a 6 352 000 eur pro Dow Deutschland Anlagengesellschaft, jakož i pro Dow Europe.
- 65 Podle Komise Tribunál v bodech 127 a 128 napadeného rozsudku správně stanovil, že nebylo nikterak třeba vyslechnout Dow, pokud jde o konkrétní dopad protiprávního jednání, a že právo Dow vyjádřit se k této otázce nebylo porušeno. Komise se domnívá, že v bodě 462 odůvodnění sporného rozhodnutí dobře prokázala provedení kartelové dohody, ačkoli toto provedení nebylo zohledněno při posouzení výše pokuty. Kromě toho se Komise domnívá, že tím, že v druhém oznámení výslovně uvedla, že bude zkoumat, zda je dotyčným podnikům třeba uložit pokuty, a tím, že uvedla hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty, splnila svou povinnost dodržet právo podniků být vyslechnuty.

66 Co se konečně týče konkrétního dopadu kartelové dohody, z bodu 465 odůvodnění sporného rozhodnutí vyplývá, že použité rozdílné zacházení je založeno na „hospodářské schopnosti“ způsobit škodu hospodářské soutěži a že tudíž není nezbytné měřit konkrétní dopad protiprávního jednání na trh. Tento přístup je údajně v souladu s pokyny a judikaturou Soudního dvora, jakož i judikaturou Tribunálu.

Závěry Soudního dvora

- 67 Nejprve pokud jde o tvrzení Dow, podle něhož Komise ani neodhadla pravděpodobnost skutečného dopadu protiprávního jednání na dotčený trh ani neprokázala provedení tohoto protiprávního jednání, je třeba konstatovat, že toto tvrzení je nepřesné. V bodě 462 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise totiž výslovně poznamenala, že „co se týče EHP, evropští producenti prováděli protisoutěžní dohody a toto provedení skutečně mělo dopad na trh, přestože jeho konkrétní dopad lze změřit jen stěží“. Dow nepředkládá žádný skutkový nebo právní argument, který by toto konstatování mohl vyvrátit.
- 68 V důsledku toho je argument předložený Dow, podle něhož „v případě neexistence konkrétního dopadu na trh nemůže dojít k žádnému skutečnému dopadu na hospodářskou soutěž a tudíž Komise ani nemůže tento dopad zohlednit ke stanovení rozdílů v určení základních částek pokut“, neúčinný, jelikož je prokázána existence skutečného dopadu – jakkoli obtížně měřitelného – dotčeného protiprávního jednání na trh.
- 69 Mimoto z výše uvedeného vyplývá, že rozpor mezi bodem 462 odůvodnění a bodem 466 odůvodnění sporného rozhodnutí který uvádí Dow, neexistuje. Na jedné straně je totiž bod 462 odůvodnění, kde Komise uvedla, že „pro účely stanovení výše pokut nezohlední dopad na trh“, obsažen v bodě 9.1 sporného rozhodnutí, nazvaném „Závažnost [dotčeného protiprávního jednání]“, a týká se pouze označení dotčeného protiprávního jednání za „velmi závažné“. Na druhé straně uvedený bod 466 odůvodnění, obsažený v bodě 9.2 téhož rozhodnutí, který je nadepsán „Rozdílné zacházení“, se týká pouze rozdílného přístupu k základní částce pokuty podle skutečné hospodářské schopnosti každého dotčeného podniku omezit hospodářskou soutěž, rozdílného přístupu, který může být platně založen, jako v projednávané věci, na číselných údajích o tržbách uskutečněných každým dotčeným podnikem z prodejů výrobků, které jsou předmětem dotčeného protiprávního jednání, a to bez měřitelného dopadu na trh.
- 70 Co se konečně týče argumentu Dow vycházejícího z porušení jejího práva být vyslechnuta, tento argument nemůže uspět. V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora Komise splní svou povinnost dodržet právo podniků být vyslechnuty, pokud ve svém oznámení námitek výslovně uvede, že bude zkoumat, zda je třeba uložit dotčeným podnikům pokuty, a pokud uvede hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty, jako je závažnost a doba trvání předpokládaného protiprávního jednání, stejně jako skutečnost, že k němu došlo „úmyslně nebo z nedbalosti“. Komise jim tak totiž poskytuje údaje, které jsou nezbytné pro jejich obhajobu nejen proti zjištění protiprávního jednání, ale i proti trestu za protiprávní jednání uložením pokuty (viz zejména rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 428 a citovaná judikatura).
- 71 Kromě toho, a jen pro úplnost, je v tomto ohledu třeba konstatovat, že Komise ve druhém oznámení v bodě 425 odůvodnění skutečně uvedla, že zamýšlí brát v úvahu „skutečný dopad [protiprávního jednání] na trh, pokud jej lze měřit“. Mimoto v bodě 430 třetí odrážce odůvodnění tohoto oznámení Komise uvedla, že ve sporném rozhodnutí zohlední „dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž“. Porušení práva společnosti Dow být vyslechnuta tudíž nelze konstatovat.

- 72 Za těchto podmínek se Tribunál nedopustil žádného pochybení, když v bodě 124 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise i v případě, že neexistuje měřitelný skutečný dopad dotčeného protiprávního jednání, může rozhodnout, že dotyčné podniky odliší.
- 73 Vzhledem k těmto úvahám musí být druhý důvod vznesený na podporu tohoto kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, kterého se Tribunál údajně dopustil tím, že potvrdil, že Komise byla oprávněna zohlednit obrat Dow Chemical

Argumentace účastnic řízení

- 74 Ve svém třetím důvodu kasačního opravného prostředku Dow tvrdí, že sporné rozhodnutí nemělo být, z důvodů uvedených v rámci prvního důvodu jejího kasačního opravného prostředku, určeno Dow Chemical a že tedy Komise nesprávně zohlednila obrat této společnosti ke stanovení násobícího koeficientu použitého za účelem odrazení. Tribunál podle Dow v bodě 146 napadeného rozsudku zamítl jako neopodstatněnou sedmou část třetího žalobního důvodu vzneseného Dow, která se opírá o argumenty uváděné v rámci prvního žalobního důvodu, na základě toho, že rovněž zamítl jako neopodstatněný první žalobní důvod, který mu byl předložen a který vycházel z protiprávního přičtení protiprávního jednání na úkor společnosti Dow Chemical.
- 75 Jelikož se Tribunál údajně dopustil nesprávného právního posouzení tím, že zamítl tento první žalobní důvod, dopustil se rovněž nesprávného právního posouzení tím, že zamítl argument vycházející ze zohlednění obratu společnosti Dow Chemical. Dow z toho vyvozuje, že pokuta uložená společnosti Dow Chemical musí být zrušena.
- 76 Podle Komise nemůže být vyhověno ani tomuto projednávanému důvodu, jelikož první důvod vznesený společností Dow je neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 77 Třetí důvod kasačního opravného prostředku vznesený Dow je založen na předpokladu, podle něhož napadené rozhodnutí nemělo být určeno společnosti Dow Chemical jakožto zastřešující společnosti skupiny Dow, přičemž tento argument byl předmětem prvního důvodu projednávaného kasačního opravného prostředku.
- 78 Jak však vyplývá z bodů 43 a následujících tohoto rozsudku, tento předpoklad je mylný, jelikož v bodě 60 tohoto rozsudku byl první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný. Je proto třeba jako neopodstatněný zamítnout i tento třetí důvod.

K čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, kterého se Tribunál dopustil, když potvrdil, že použití násobícího koeficientu Komisí za účelem odrazení nebylo diskriminační

Argumentace účastnic řízení

- 79 Svým čtvrtým důvodem kasačního opravného prostředku Dow tvrdí, stejně jako činila před Tribunálem, že násobící koeficient 1,75 použitý za účelem odrazení, který byl na ni uplatněn, je nadměrný a diskriminační. Tribunál odpovídající žalobní důvod zamítl z důvodu, že vzhledem k poměru mezi obratem Dow a obratem Bayer násobící koeficient připadající na pokuty Dow nepředstavuje porušení zásady rovného zacházení.
- 80 Pokud jde o srovnání násobícího koeficientu použitého za účelem odrazení uplatněného vůči Dow s násobícím koeficientem použitým za účelem odrazení uplatněným vůči EniChem a Shell, Tribunál v bodě 154 napadeného rozsudku rozhodl, že „při výpočtu násobícího koeficientu použitého vůči Dow [1,75] byl východiskem koeficient použitý vůči Bayer [1,5], a nikoli koeficient použitý vůči EniChem [2] či Shell [3]“. Dow se domnívá, že se Tribunál tím, že Dow porovnal pouze s Bayer a neprovedl srovnání také s EniChem a Shell, dopustil nesprávného právního posouzení.
- 81 Dow je toho názoru, že je zjevně diskriminační uplatnit stejné navýšení na dva podniky, jejichž rozdíl v obratu je 36 %, totiž Bayer, jejíž obrat činil 27,383 miliardy eur, a Dow, jejíž obrat tehdy činil 37,221 miliardy eur, a dva podniky, jejichž rozdíl v obratu je 100 %, totiž Dow a EniChem, přičemž EniChem dosáhla obratu 73,738 miliardy eur.
- 82 Dow Soudnímu dvoru na jednání předložila dokument obsahující matematický vzorec, který jí v projednávané věci umožní výpočet násobícího koeficientu použitého za účelem odrazení a který by zabránil na jedné straně veškeré diskriminaci mezi adresáty sporného rozhodnutí a na druhé straně uplatnění násobícího koeficientu přesahujícího 3. Podle tohoto vzorce by násobící koeficient, který by bylo vhodné použít na Dow, činil přibližně 1,3.
- 83 Komise odpovídá, že násobící koeficient použitý pro stanovení základní částky pokuty musí aritmetickým poměrům odpovídat pouze přibližně. V projednávané věci údajně existuje velký rozdíl ve velikosti mezi podniky, které se podílely na dotčeném protiprávním jednání. V důsledku toho by podle Komise bylo nerealistické a matematicky nemožné použít násobící koeficient, který by přesně odpovídal poměru obrátů všech dotčených podniků.
- 84 Komise tvrdí, že se proto rozhodla uplatnit násobící koeficienty tak, že vycházela od menších podniků, přičemž dbala na to, aby koeficient uplatněný na každý z nich byl víceméně přiměřený obratu podniku umístěného hned za ním. Kromě toho, jak správně uvedl Tribunál, Komise dokonce mohla na tomto základě vůči Dow uplatnit ještě vyšší násobící koeficient.
- 85 Pokud jde o dokument předložený společností Dow na jednání, Komise se domnívá, že tento dokument je nepřijatelný, jelikož byl předložen po skončení písemné části řízení.

Závěry Soudního dvora

- 86 Podle ustálené judikatury zaprvé cíl násobícího koeficientu použitého za účelem odrazení, jakož i v tomto kontextu zohlednění velikosti a celkových zdrojů dotčeného podniku spočívá v zamýšleném dopadu na uvedený podnik, takže sankce nemůže být zanedbatelná s ohledem zejména na jeho finanční schopnost (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 17. června 2010, Lafarge v. Komise, C-413/08 P, Sb. rozh. s. I-5361, body 104 a 105, jakož i usnesení ze dne 7. února 2012, Total a Elf Aquitaine v. Komise, C-421/11 P, bod 82). Zadruhé Soudní dvůr již upřesnil, že nelze přičítat nepřiměřenou důležitost obratu (viz výše uvedené usnesení Total a Elf Aquitaine v. Komise, bod 80).

- 87 Pro výpočet pokut uložených podnikům, které se účastnily kartelové dohody, je tak rozdílné zacházení mezi dotyčnými podniky vlastní výkonu pravomocí, které Komisi v této oblasti přísluší. V rámci svého prostoru pro uvážení je totiž Komise povinna individualizovat sankci v závislosti na jednání a vlastnostech těchto podniků, aby zajistila v každém projednávaném případě plnou účinnost unijních pravidel hospodářské soutěže (viz rozsudek ze dne 12. listopadu 2009, *SGL Carbon v. Komise*, C-564/08 P, bod 43 a citovaná judikatura).
- 88 Na základě judikatury uvedené v bodě 86 tohoto rozsudku má totiž Komise povinnost především dbát na to, aby se sankce nestala – zejména s ohledem na finanční schopnost dotyčných podniků – „zanedbatelnou“, což ovšem neznamená, že podniku s mimořádně vysokým obratem ve srovnání s ostatními účastníky kartelové dohody musí být uložena pokuta zvýšená v přesně takovém poměru, v jakém je její obrat k obrátům všech ostatních podniků podílejících se na dotčené kartelové dohodě. Pokud by tomu tak bylo, mohly by sice pokuty uložené největším podnikům kartelové dohody a zvýšené touto aritmetickou metodou mít dostatečně odrazující účinek, avšak mohly by být i nepřiměřené s ohledem na závažnost protiprávního jednání spáchaného v jednotlivých případech, a to zejména v situaci, kdy stejně jako v projednávaném případě existují značné rozdíly mezi obraty dotyčných podniků (viz rozsudek ze dne 13. června 2013, *Versalis v. Komise*, C-511/11 P, bod 105).
- 89 Je rovněž ustálenou judikaturou, že Tribunál nemůže v rámci své pravomoci v plné jurisdikci upustit od výkonu své posuzovací pravomoci, pokud jde o stanovení částky pokut, tím, že výlučně a mechanicky použije metodu aritmetického výpočtu založeného pouze na obratu dotyčného podniku (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion française a další v. Komise*, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 121, ze dne 16. listopadu 2000, *Mo och Domsjö v. Komise*, C-283/98 P, Recueil, s. I-9855, bod 47, jakož i výše uvedený rozsudek *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, bod 243).
- 90 Vzhledem k těmto úvahám nemůže být Tribunálu vytýkáno, že v podstatě potvrdil přístup sledovaný Komisí, která stanovila násobící koeficient použitý za účelem odrazení 1,75 pro Dow a 2 pro *EniChem*, jakož i 3 pro *Shell*. Tento přístup má za cíl zaprvé dbát na to, aby se pokuta uložená každému podniku nestala zanedbatelnou vzhledem k jejich finančním schopnostem, a zadruhé neuložit nepřiměřené násobící koeficienty použité za účelem odrazení největším podnikům, kterým by mohly být, pouze na základě matematického poměru existujícího mezi jejich obraty a obraty podniků menší velikosti, teoreticky uloženy zjevně příliš vysoké násobící koeficienty použité za účelem odrazení.
- 91 Kromě toho není relevantní skutečnost, že z dokumentu předloženého společností Dow na jednání, aniž by bylo třeba rozhodnout o přípustnosti tohoto dokumentu, vyplývá, že je matematicky možný výpočet násobících koeficientů použitých za účelem odrazení pouze podle obratu každého dotčeného podniku při zachování nejvyššího koeficientu 3. Takový čistě aritmetický výpočet by totiž Komisi bránil plnit svou povinnost, vyplývající zejména z judikatury citované v bodech 86 až 89 tohoto rozsudku, ukládat pokuty, které pro žádný podnik nejsou ani zanedbatelné ani nepřiměřené.
- 92 Za těchto okolností nelze přijmout ani čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku vznesený společností Dow.
- 93 Proto, jelikož neobstál žádný z důvodů vznesených Dow na podporu jejího kasačního opravného prostředku, je třeba tento kasační opravný prostředek zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

- 94 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný. Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu, se účastníku

řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Dow neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravný prostředek se zamítá.**
- 2) **Společnosti Dow Chemical Company, Dow Deutschland Inc., Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH a Dow Europe GmbH ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí.**

Podpisy.